

Latvijas finanšu sektora transformācija – sabiedrības attīstības garants

Mārtiņš Smilga

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Doktorantūras daļa, Latvija*

Ievads. Politika, tostarp tiesiskā, ir darbība, kura ir virzīta uz kopējas labklājības veidošanu un sasniegšanu, tādējādi tiesiskās politikas būtībai ir jāatspoguļo sabiedrības sociālo grupu intereses. 2014. gada 31. martā Latvijas Republikas Ministru kabinets ar rīkojumu Nr. 139 (prot. Nr. 18 22.§) apstiprināja dokumentu “Finanšu sektora attīstības plāns 2014.–2016. gadam” (FSAP), kas ir pirmais plānošanas dokuments finanšu un kapitāla tirgus nozarei tuvākajiem diviem gadiem. Šī dokumenta mērķis ir veicināt stabilu finanšu sektoru, tādējādi atbalstot un sekmējot valsts ekonomikas ilgtspējīgu attīstību.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Šim darbam ir tieša savstarpēja saistība ar autora zinātnisko darbu “Islāma finanšu sistēmas tiesiskais regulējums un riski sadarbībai ar Islāma bankām”, un pētījuma mērķis un uzdevums, izmantojot salīdzinošo metodi, sistēmiskās analīzes, statistisko datu apstrādes un aprakstošo metodi, ir pierādīt atšķirīgas izvēles iespējas nepieciešamību Latvijas finanšu tirgū, kas ir visas sabiedrības interesēs kā kopējas labklājības garants.

Rezultāti. Latvijas valsts mērķis ir finanšu sektora starptautiska konkurētspēja un finanšu pakalpojumu eksports, kā arī popularizēt Latvijas kā starptautiska finanšu centra atpazīstamību ārzemēs. Šo secinājumu apstiprina arī FSAP noteiktie rīcības virzieni un pasākumi tā īstenošanai. Pašlaik Latvijā notiek finanšu pakalpojumu imports, jo lielākās un iespaidīgākās finanšu sektora dalībnieces ir tieši skandināvu kapitāla bankas, kas piedāvā saviem klientiem un sabiedrībai kopumā vienveidīgus pakalpojumus ar nelielām atšķirīgām likmēm un pakalpojumu maksu. *The Wall Street Journal* apkopotie dati liecina, ka pēdējos divos gados islāma finanšu tiesiskajam regulējumam (Šariats) atbilstoši vērtspapīri (*sukuk*) biržās emitēti vairāk nekā 27 miljardu ASV dolāru vērtībā. Savukārt kopējais šariata likumiem atbilstošais globālais finanšu tirgus ir pārsniedzis vienu triljonu ASV dolāru. Lielbritānijas premjerministra birojs 2013. gada nogalē ir paziņojis: “Kad islāma finanšu tirgus aug uz pusi ātrāk nekā tradicionālais banku tirgus, mēs gribam, lai liela proporcija no investīcijām tiek veikta Apvienotajā Karalistē.” Pēdējos gados viena no Lielbritānijas senākajām finanšu iestādēm “Lloyds TSB” savās 33 filiālēs jau ir ieviesusi islāma finanšu produktus un instrumentus. Arī “HSBC” ir izstrādājusi un ieviesusi īpašu islāma finanšu produktu klāstu ar “Amanah” zīmolu. Precīzs ir Husama Sultana (*Hussam Sultan*), “Amanah” produktu vadītāja, definētais mērķis: “Mēs esam šeit, lai nodrošinātu sabiedrības izvēli.”

Secinājumi. Autors uzskata, ka visas sabiedrības interesēs ir saņemt atšķirīgas izvēles iespēju ikvienā pakalpojumu jomā, arī finanšu jomā. Radot iespēju izvēlēties nevis no līdzīgiem, bet atšķirīgiem pakalpojumiem, tiek nodrošināta visas sabiedrības attīstība, konkurence un ilgtspēja. Nodrošinot FSAP noteikto, ir jāņem vērā, ka Latvijas austrumu kaimiņi ir arī Azerbaidžāna, Kazahstāna, Turkmēnistāna un citas valstis, pārsvarā islāmticības valstis. Tāpēc darba autors uzskata, ka viens no uzdevumiem tiesību transformācijas jomā būtu radīt priekšnosacījumus islāma finanšu pakalpojumu sniedzēju brīvai darbībai Latvijas finanšu tirgū.